Załącznik nr 1 – Szczegółowy opis formuły zamówień przedkomercyjnych (PCP)

DRIM-SZI.081.6.2026

1. **Opis trybu zamówień przedkomercyjnych PCP**

Zamówienia Przedkomercyjne (PCP) to tryb ustanowiony *Komunikatem Komisji Europejskiej COM/2007/0799 Zamówienia przedkomercyjne: wspieranie innowacyjności w celu zapewnienia trwałości i wysokiej jakości usług publicznych w Europie*, zgodnie z którym instytucja publiczna zamawia opracowanie w drodze prac badawczo-rozwojowych **innowacyjnego i niedostępnego na rynku produktu lub technologii** gotowych do wdrożenia i komercjalizacji.

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju od 2018 roku z powodzeniem stosuje tryb zamówień przedkomercyjnych. Przedsięwzięcia realizowane w tym modelu są prowadzone w kilku następujących po sobie etapach prac badawczo-rozwojowych (B+R), podczas których powstają rozwiązania o coraz wyższym poziomie gotowości technologicznej (np. koncepcja → projekt → prototyp → demonstrator). Schemat graficzny przykładowego przedsięwzięcia PCP został zaprezentowany na rysunku 1.

Do pierwszego etapu przedsięwzięcia, do realizacji prac B+R zakwalifikowanych zostaje kilku Wykonawców. Podmioty te prowadzą równolegle prace B+R, konkurując ze sobą, a do kolejnych etapów przechodzą tylko ci, których rozwiązania spełniają minimalne wymagania techniczne oraz uzyskują najwyższe oceny jakościowe. Takie podejście pozwala na wyłonienie i przetestowanie kilku dopracowanych technologii, produktów lub systemów, które odpowiadają na zdefiniowane wyzwanie badawcze i są precyzyjnie dostosowane do potrzeb instytucji publicznych. Jednocześnie mechanizm ten stymuluje rozwój nowego, konkurencyjnego rynku technologicznego.

2. **Przebieg realizacji przedsięwzięcia PCP**

Realizacja przedsięwzięcia PCP rozpoczyna się od zdefiniowania wyzwania badawczego. W aktualnie prowadzonych działaniach NCBR wyzwania te są formułowane albo przez instytucje publiczne (tzw. wyzwania zgłoszone), albo bezpośrednio przez NCBR (tzw. wyzwania własne). W kontekście realizacji zamówień przedkomercyjnych , przez wyzwanie badawcze rozumiana jest niezaspokojona potrzeba lub wyzwanie instytucji publicznej, wynikające z:

- **konieczności realizacji lub wdrożenia polityk publicznych,**
- **wewnętrznych potrzeb instytucji, w szczególności związanych z wykonywaniem jej zadań oraz świadczeniem usług publicznych,**

dla których nie istnieją obecnie dostępne na rynku rozwiązania, a które mogą zostać zaspokojone poprzez opracowanie innowacyjnej technologii, narzędzia, usługi lub procesu w ramach prac badawczo-rozwojowych realizowanych przez wykonawców wyłonionych w trybie PCP.

W każdym przypadku — niezależnie od tego, czy wyzwanie zostało zgłoszone przez instytucję publiczną, czy zidentyfikowane jako wyzwanie własne — następuje nawiązanie współpracy z instytucją publiczną pełniącą rolę partnera publicznego (PP). NCBR opracowuje założenia przedsięwzięcia PCP razem z instytucją publiczną, które zgłosiło wyzwanie, bądź je potwierdziło.

Przygotowanie przedsięwzięć PCP, w danym obszarze tematycznym, na podstawie wyzwań badawczych zdefiniowanych przez NCBR lub zgłoszonych przez instytucje publiczne odbywa się w następujący sposób:

1. Komitet Monitorujący Green Deal ocenia wyzwania badawcze pod kątem ich dalszego przygotowania jako potencjalnych przedsięwzięć PCP, tym samym wybiera te dla których zainicjowane zostaną Wstępne Konsultacje Rynkowe (WKR) z potencjalnymi Wykonawcami przyszłych prac B+R.
2. Celem Wstępnych Konsultacji Rynkowych (WKR) jest pozyskanie przez NCBR informacji niezbędnych do optymalnego określenia zakresu planowanego zamówienia PCP, w tym ustalenia warunków udziału Wykonawców, kryteriów oceny Wykonawców oraz kryteriów oceny poszczególnych etapów prac B+R. WKR służą również identyfikacji istniejących na rynku rozwiązań mogących mieć znaczenie dla przedsięwzięcia oraz określeniu dodatkowych elementów kluczowych dla realizacji PCP. W ramach konsultacji weryfikowany jest także realny czas realizacji poszczególnych etapów prac B+R, oczekiwane efekty każdego etapu, a także szacunkowe koszty ich wykonania, co umożliwia prawidłowe zaplanowanie harmonogramu i budżetu przedsięwzięcia.
3. Po uzyskaniu niezbędnych informacji i podjęciu przez NCBR ostatecznej decyzji o uruchomieniu przedsięwzięcia PCP, NCBR przygotowuje dokumentację przedsięwzięcia, w ramach której określa jego cel, zakres, harmonogram prac B+R oraz rezultaty oczekiwane po każdym z etapów. Dokumentacja obejmuje także budżet oraz inne istotne założenia, w szczególności kryteria obligatoryjne, konkursowe i jakościowe stosowane w ocenie Wykonawców oraz propozycje sposobu odbioru prac poszczególnych etapów przedsięwzięcia.
4. Uruchomienie przedsięwzięcia PCP następuje poprzez publikację dokumentacji przedsięwzięcia na stronie NCBR, w wyniku czego rozpoczyna się przyjmowanie ofert na realizację prac B+R w ramach PCP. W trakcie składania ofert Wykonawcy mogą zadawać pytania, analogicznie jak w postępowaniach prowadzonych w ramach klasycznego zamówienia publicznego.
5. W celu zapewnienia lepszego zrozumienia założeń przedsięwzięcia PCP oraz rozwiania ewentualnych wątpliwości, NCBR może zorganizować dzień informacyjny (infoday) dotyczący danego przedsięwzięcia, prowadzony w formule online. Uczestniczyć w nim mogą wszystkie podmioty zainteresowane udziałem w przedsięwzięciu PCP w roli Wykonawców prac B+R.
6. Po upływie terminu na składanie ofert, NCBR przystępuje do ich oceny i wyłonienia Wykonawców, którzy złożyli najkorzystniejsze oferty i z którymi następnie zostaną zawarte umowy.
7. Maksymalna liczba umów, jakie mogą zostać zawarte na realizację prac B+R, jest określona z góry w dokumentacji przedsięwzięcia PCP. Założeniem NCBR jest prowadzenie prac B+R w formule wyścigu technologicznego, w którym Wykonawcy konkurują między sobą proponowanymi rozwiązaniami — w szczególności ich parametrami technicznymi oraz ekonomicznymi.
8. Zgodnie ze specyfiką przedsięwzięć PCP Zamawiający z góry określa rezultat, jakiego oczekuje na zakończenie poszczególnych etapów, nie narzuca jednak sposobu realizacji prac. Wybór

technologii, metodyki oraz sposobu prowadzenia prac należy do każdego Wykonawcy, pod warunkiem spełnienia kryteriów obligatoryjnych opisanych w postępowaniu.

9. Po zawarciu umów następuje realizacja prac B+R przez Wykonawców.
10. Po każdym etapie prac B+R NCBR, we współpracy z Zespołem Oceniającym oraz ekspertami zewnętrznymi, weryfikuje rezultaty wypracowane przez Wykonawców. W ramach przedsięwzięcia przygotowywane są również szczegółowe procedury testowe oraz algorytmy oceny, które stanowią podstawę do przeprowadzenia jednoznacznej i porównywalnej weryfikacji rezultatów poszczególnych Wykonawców. Do kolejnego etapu prac B+R przechodzą ci Wykonawcy, których rezultaty pozytywnie przejdą weryfikację i testy oraz spełnią kryteria oceny w najwyższym stopniu.
11. W ramach ostatniego etapu prac B+R — o ile jest on przewidziany w danym przedsięwzięciu — Wykonawcy mogą opracowywać demonstrator technologii, czyli rozwiązanie w pełnej skali, które następnie będzie testowane u Partnera Publicznego w celu oceny jego funkcjonalności, użyteczności oraz potwierdzenia prawidłowości przyjętych przez Wykonawcę założeń, niezależnie od tego, czy przedsięwzięcie dotyczy wyzwania zgłoszonego, czy wyzwania własnego.
12. Za prace B+R wykonane w ramach każdego etapu, Wykonawca otrzymuje z góry ustalone wynagrodzenie, płatne przez Zamawiającego.

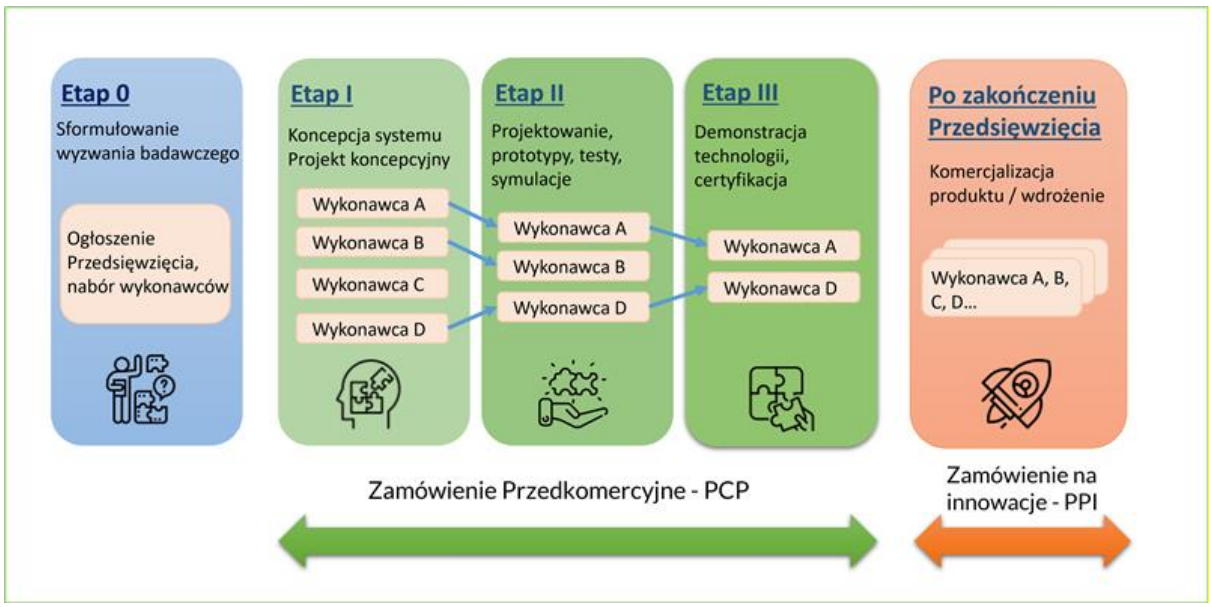

Rys. 1. Schemat graficzny przykładowego Przedsięwzięcia PCP

3. Definicje kryteriów: obligatoryjnych, konkursowych i jakościowych

Celem ogłoszonych konsultacji rynkowych (WKR) jest opracowanie lub doprecyzowanie zdefiniowanych kryteriów oceny ofert oraz wyników poszczególnych etapów projektów — zarówno kryteriów obligatoryjnych, jakościowych, jak i konkursowych — tak aby były one jednoznaczne i w pełni spójne z założeniami konkursu. Konsultacje mają umożliwić zebranie opinii oraz uwag interesariuszy rynku, co pozwoli zweryfikować adekwatność poszczególnych kryteriów, a w przypadku kryteriów wymagających kwantyfikacji, ustalić właściwe wartości liczbowe lub progi punktowe.

Proces ten ma zapewnić transparentność, obiektywność i porównywalność ocen, a także zwiększyć skuteczność mechanizmu selekcji proponowanych rozwiązań poprzez dostosowanie kryteriów do realiów technologicznych, ekonomicznych i organizacyjnych podmiotów działających na rynku.

Kryteria obligatoryjne stanowią warunek konieczny, którego spełnienie jest niezbędne do pozytywnej oceny oferty oraz dopuszczenia Wykonawcy do udziału w kolejnych etapach przedsięwzięcia. Kryteria te mają charakter „zero-jedynkowy", co oznacza, że ocena odbywa się w trybie „spełnia – nie spełnia", bez możliwości przyznawania punktów. Niespełnienie któregokolwiek z kryteriów obligatoryjnych skutkuje odrzuceniem oferty na danym etapie oceny.
Zakres kryteriów obligatoryjnych może różnić się w zależności od rodzaju prowadzonego naboru oraz specyfiki przedsięwzięcia PCP. W procesie naboru na Wykonawcę, kryteria obligatoryjne dotyczą przede wszystkim zgodności przedstawionej koncepcji z założeniami przedsięwzięcia, w tym kompletności i adekwatności parametrów opisujących proponowane rozwiązanie technologiczne oraz spełnienia wymogów formalnych i technicznych niezbędnych do prawidłowej realizacji zadania.
W zależności od charakteru przedsięwzięcia PCP kryteria obligatoryjne mogą również obejmować inne obszary, takie jak zgodność z wymaganiami środowiskowymi, prawnymi, technologicznymi, bezpieczeństwa, czy warunkami lokalizacyjnymi – zgodnie z zakresem określonym w dokumentacji danego postępowania.

Kryteria jakościowe stosuje się w celu oceny merytorycznej jakości zgłoszenia oraz jego wartości dodanej w odniesieniu do celów przedsięwzięcia PCP. Kryteria te mają charakter punktowy, a ocena dokonywana jest w oparciu o zdefiniowaną skalę ocen umożliwiającą porównanie zgłoszeń oraz ustalenie ich kolejności w rankingu. Kryteria jakościowe nie mają charakteru eliminacyjnego; wpływają jednak na pozycję oferty w rankingu oraz na jej szanse zakwalifikowania się do kolejnych etapów realizacji przedsięwzięcia lub uzyskania finansowania.
Zakres kryteriów jakościowych określa dokumentacja danego postępowania i może obejmować elementy odnoszące się do prawidłowej, efektywnej oraz wykonalnej realizacji przedsięwzięcia.

Kryteria konkursowe mają charakter punktowy i są oceniane zgodnie z zasadami określonymi w regulaminie przedsięwzięcia. Kryteria te odzwierciedlają cele oraz specyfikę danego przedsięwzięcia PCP, a ich zakres oraz sposób oceny są każdorazowo definiowane w dokumentacji postępowania. Kryteria konkursowe nie mają charakteru eliminacyjnego — nie warunkują dopuszczenia oferty do dalszej oceny — lecz wpływają na liczbę punktów przyznanych ofercie oraz jej pozycję w rankingu, zgodnie z przyjętą skalą ocen. Z uwagi na indywidualny charakter każdego przedsięwzięcia PCP, katalog kryteriów konkursowych nie jest stały i nie podlega ogólnemu opisowi; ich szczegółowe brzmienie oraz wagi są każdorazowo określane w dokumentacji właściwego naboru.
W związku z tym zakres ocenianych elementów nie jest opisywany ogólnie, lecz jest każdorazowo precyzowany w dokumentacji konkretnego naboru.

Ocenie podlega zgodność rozwiązania z wymaganiami tematycznymi oraz jego zdolność do realizacji założonych efektów w obszarze badań, rozwoju i wdrożeń. Kryteria te mogą obejmować m.in. poprawność definicji problemu badawczego, adekwatność proponowanych prac B+R, plan wdrożenia innowacji w działalności gospodarczej oraz zgodność z priorytetami polityki innowacyjnej.